

Sentència 12-00 DE 2 DE JUNY DE 2000

Ponent : M.I. Sr. Josep Lluís VÀZQUEZ SOTELLO

ANTECEDENTS DE FET

I.-RESULTANT: que pel M. I. Tribunal de Corts es dictà sentència en la causa de referència, en data 23 de març de 1999, la part dispositiva de la qual diu: "FALLEM: que hem de condemnar i condemnem Margarida S.A. com autora responsable dels delictes majors d'inducció a inversions arriscades de l'article 133 del Codi Penal i de falsedat en document privat de l'article 150, absolent-la dels delictes d'estafa i d'amenaces que se li imputaven, a la pena de TRES ANYS DE PRESÓ, dels quals DOS ANYS FERMS estant condicionat l'execució de la resta al compliment per la seva part de l'obligació d'indemnitzar els perjudicats de la causa i Jordi P.P. com autor d'un delicte de falsedat en document privat de l'article 150 del Codi Penal a la pena de UN ANY DE PRESÓ CONDICIONAL i multa de DUES CENTES MIL PESSETES, així com tots dos al pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil condemnem Margarida S.A. a indemnitzar a:

-Josep R.S. i Josep P.G. en la quantitat de 34.800.000.- pessetes amb interessos legals augmentats de dos punts a partir del 18 de desembre de 1992.

-Consorts Rafael G. i Josep T. la quantitat de 17.186.250.- pts amb interessos legals a partir del 27 de juny de 1993.

-Josep S. i Lluïsa A. la quantitat de 17.186.250.- pts. Amb interessos legals a partir del 8 de juny de 1993.

-Lluís F.M. en la quantitat de 68.745.000.- pts. Amb interessos legals a partir del 21 de setembre de 1992.

-Els Srs. B. i Carine BO. en la quantitat de 17.372.500.- pts. Amb interessos legals a partir del 25 de gener de 1994.

Diem que el crèdit dels altres inversors serà pres en compte després d'indemnització dels perjudicats pel seu muntant en la repartició del preu del terreny en cas de subhasta en període d'execució de sentència o en cas de venda amigable acceptada pel conjunt de les parts durant el

mateix període, sense perjudici de les accions que corresponguin contra Margarida S. pel perjudici indirecte sofert eventualment pel fet de la indemnització de les participacions dels perjudicats augmentades dels interessos.

Diem que quan esdevingui ferma la present sentència, es farà aplicació a les penes de presó imposades dels Decrets d'Indult de 14 de març de 1995, 7 d'abril de 1996 i 15 de setembre de 1997".

II.-RESULTANT: que el Fallo de la sentència que queda transcrit es fonamenta en els següents fets provats; "a inicis de l'any 1992, Margarida S.A., gerent i propietària de Promovall SL. Assabentada que CASA PEREZ SA, estava interessada en vendre un terreny situat a Escaldes nomenat Les Lloses de Casa Jan de 6.839,70 metres quadrats pel preu de 1.500.- pts el pam quadrat, trobà un inversor de nacionalitat espanyola i a través de Jordi P., per contracte privat de promesa de compra-venda de data 11 de març de 1992, comprà aquest terreny mitjançant el preu de 261 milions de pts. Pagant un acompte de 20 milions de pts.

El 10 d'abril de 1992, Margarida S. i Jordi P., protocolitzen en un document de fidúcia fent aparèixer en llurs relacions que era S. la real propietària del terreny, això segons la processada per assegurar-se que P. no el vendria a un tercer al perjudici de l'inversor espanyol AL. qual existència era confirmada per. P..

Posteriorment a aquesta primera compra-venda, afirma la processada que AL. li va comunicar que volia fer la reventa del terreny al preu de 4.000.- pts el pam i que li busqui compradors. Fou en aquestes condicions que Margarida S. començà a contractar inversors al·legant avui que pensava que el terreny valia més de 687.745.000.- pts. al qual l'avalava AL.. Proposava així unes participacions a la compra d'una vintena part sigui 34.800.000.- pessetes però sense haver constituït cap societat que a la data del judici tampoc existia.

El 7 de juliol de 1992 el primer inversor pren una vintena part, i posteriorment Lluís F.M. adquirí dos participacions satisfent-ne 68.745.000.- pts. El dia 1 de desembre de 1992 Josep R. i Josepa P. van comprar altra acció per 34.800.000.- pts. Anteriorment Esteban C.O. havia adquirit dos participacions el 25 de setembre de 1992 per 68.745.000.- pts

En data 15 de febrer de 1993 es protocolitzà la promesa de compra-venda entre CASA PEREZ SA i P., havent cobrat els 261 milions de CASA PEREZ SA i l'endemà el 16 de

febrer de 1998, P. ven a S. aquest mateix terreny pel preu de 687.450.000.- pts.

A partir d'aquesta data S. continuà venent participacions sobre la base d'aquest segon preu, afirmant avui que la quantitat de 687.450.000.- pts ha estat totalment pagada a. AL. que ho reconeix en un document notarial portat en autes tardanament.

Simultàniament Margarida S. anava buscant compradors sobre una base molt més elevada per la totalitat del terreny ja que la operació va ser gairebé tancada amb el Sr. MO. pel preu de mil milions aproximadament, no podent-se portar a terme per causa de dificultats de financiació i posteriorment a raó de la baixa del mercat immobiliari, essent el benefici entre aquests mil milions i els 687.450.000.- pessetes els que es devien repartir els participants a la operació. Durant dos anys i mig es multipliquen els fracassos de trobar un inversor fins que intervingui la querella.

Aquesta valoració corresponia amb un estudi d'un arquitecte de març de 1993 sobre la base de 14.000 m2 de vivendes i 14.000 m2 de parquings el que determinava un valor de 1.700 milions de pessetes sigui 10.000.- pessetes el pam.

El perit nomenat pel Batlle instructor arriba encara a conclusions més elevades: l'import era al 1993 de 2.058 milions de pessetes i l'any 1995 encara de 1.148 milions.

Aquestes avaluacions no corresponen tanmateix a un preu de mercat ja que no prenen suficientment en compte l'escassetat d'inversors de tal potència econòmica i llur desig de rendibilitzar personalment la operació de promoció principalment gràcies a compres de terrenys a preu de pam baix que accepta el venedor per cobrar de cop, sense més gestions, un preu important. Per altra banda tampoc es donava suficient importància a la presència d'un rec i d'un vial que travessa el terreny o a les dificultats d'obtenir avui autoritzacions administratives per tal tipus d'operacions importants.

Aquests elements junt amb la baixa del mercat immobiliari encara que estigui remuntant, expliquen que Margarida S. no hagi encara trobat un comprador ni tan sols pel preu de base de 687.450.000.- pessetes.

Els inversors no han doncs pogut recuperar les quantitats que havien aportat en les condicions que es precisaran com segueix ja que les circumstàncies de la compra de les participacions han d'ésser precisades per apreciar si els elements constitutius dels delictes econòmics que s'imputen als processats són reunits.

-R. i P. van adquirir una participació. Volent comprar un pis i invertir els estalvis que tenien gràcies a llur treball d'hotelers van veure R. que els hi presentà S.. Aquesta els explicà que comprant una participació guanyaran 30% en dos mesos. No han cobrat res des de la data, tenint problemes econòmics.

-Esteban C.O. també presentat a S. per R., va ésser així mateix induït a invertir amb la promesa que el terreny d'autes es podria vendre als tres mesos molt més car. Tampoc ha pogut recuperar els 68.400.000.- pts invertits. Ja havia fet operacions immobiliàries a Espanya.

-Esther R.C. va comprar mitja acció: al cap d'uns mesos s'havia de tornar a vendre el terreny a una preu molt elevat. Va fer confiança a S.. Té una immobiliària.

-F.M. estava buscant un pis i a l'agència de S. se li proposà de comprar una participació, essent entès que cobraria un benefici molt atractiu. F. és hotelier.

-Hallam Inversions SL. Societat immobiliària compra les seves participacions l'any 1994. Les 4 vintenes parts donaren lloc a un contracte precís on es contempla la possibilitat que no es torni la inversió en el termini d'un any.

-B. i BO. compraren mitja participació de 17.372.500.- pessetes mitjançant cessió d'un pis a Soldeu. No se'ls va donar cap precisió sobre les dificultats de la comercialització malgrat la data de la compra (juny 1994).

-Els consorts G.-T. i els consorts S.-A. compraren el mes de juny la meitat d'una participació cada un d'ells. No consta que fossin especialistes en el mon immobiliari.

Finalment, procedeix posar de relleu que el curs del procediment penal, per tal de justificar el pagament de 687.450.000.- pts S. i P. van aportar en autes varis rebuts que havien elaborat en els quals pretenien demostrar que les quantitats en metàl·lic havien estat entregades, així mateix Jordi P. entregà al batlle instructor altres vuit rebuts en que justifica el pagament d'aquestes quantitats a AL., reconeixent S. haver "fet" dos o tres rebuts perquè no els trobava segons al·lega. P. que afirma no haver cobrat res ni directament ni com intermediari ha declarat que aquests rebuts els va fer, però no signar perquè S. li digué que els necessitava per la seva comptabilitat i altres per justificar la compra-venda als clients.

Per altra banda durant la instrucció de la causa, P., la nit del 12 al 13 de novembre de 1996, va rebre una trucada telefònica en la que es proferien diverses amenaces envers ell i la seva família si no canviava les seves declaracions. Pocs dies abans a la botiga on treballava,

dos homes s'havien presentat per amenaçar-lo i en les mateixes condicions.

III.-RESULTANT: que contra la citada sentència s'interposaren varis recursos. En primer lloc per Esteban C.O., sota la direcció de l'Advocat Salvador CAPDEVILA PALLARÉS, el qual sol·licita que es revoqui la sentència, s'estimi la querella interposada pel mateix, amb caràcter principal pel delictes d'estafa i subsidiàriament pel delictes contra la economia de l'article 133, condemnant a Margarida S. a la pena de TRES ANYS I MIG DE PRESÓ, dels quals TRES ANYS serien fermes i la resta condicional qualificada a indemnitzar a Esteban C.O. en la quantitat de 68.400.000.- pts més interessos legals des del dia de la inversió augmentats en dos punts. A la seva vegada ha recorregut Ester R.C., sota la direcció del Lletrat Guillem OLIVE SAURET, sol·licitant la revocació de la sentència en el sentit de condemnar a Margarida S. a indemnitzar a Ester R. en la suma de 17.186.250.- pessetes més 218.600.- pts. en concepte de despeses de peritatge més interessos devengats des de la data en que es van desemborsar els diners. Josep R.S., Josepa P.G., Lluís F.M., Rafael G.T., Mª José T.C., Josep S.A. i Mª Lluïsa A.R., sota la direcció del Lletrat Salvador CAPDEVILA PALLARÉS, s'oposaren al recurs de Margarida S. sol·licitant que fos totalment desestimat. El Mgfc,. Ministeri fiscal s'adherí als recursos presentats per Ester R. i Esteban C.O. i a més interposà recurs d'apel·lació sol·licitant la revocació de la sentència amb la condemna de Margarida S.A. i Jordi P.P. com a responsables del delictes major d'estafa i falsedat documental a les penes de dos anys de presó i multa de 500.000.- pts (a la primera en qualitat d'autora i al segon com a col·laborador necessari). Michel B. i Carine BO., sota la direcció de l'advocat Joan Miquel RASCAGNERES formularen oposició al recurs de Margarida S. i interposaren recurs considerant que s'havia comès el delictes d'estafa per part de Margarida S. i Jordi P., sol·licitant se'ls condemnés per ambdós delictes a tres anys de presó, dos dels quals fermes condicionada la resta a la obligació d'indemnitzar, pel que fa a Margarida S., i de DOS MESOS DE PRESÓ CONDICIONAL amb obligació d'indemnitzar pel que es refereix al segon. Jordi P., sota la representació i defensa del Lletrat Francesc GRAU ESPLANDIU i HALLAM INVERSIONS SL, sota la representació del Lletrat Jesús BETRIU COMA no comparegueren.

IV.-RESULTANT: que contra la sentència s'interposà també recurs per la processada Margarida S.A., sota la direcció del Lletrat Jesús JIMÉNEZ NAUDI, per a sol·licitar la revocació de la sentència en el sentit d'absoldre a la recurrent del delictes de l'article 133 del codi Penal (induir a efectuar inversions arriscades) i en quant al delictes de l'article 150 (falsedat en document privat) que s'imposi una pena d'un any de presó.

V.-RESULTANT: que en l'acte de la vista tant el Mgfc. Ministeri fiscal com les demés parts informaren en recolzament de les pretensions sostingudes en els seus respectius escrits fonamentant el recurs. El Ministeri fiscal sol·licità la revocació parcial de la sentència i la condemna de Margarida S. per un delictes d'estafa, donat que concorrien tots els elements constitutius de dit delictes. S'adherí a aquesta petició la defensa del recurrent C.O., així com la d'Ester R.C. i la de B. i BO.. Pel contrari, la defensa de la processada Margarida S. sostingué que no s'havia comès estafa perquè els terrenys valien i valen més de mil milions de pessetes, havent informat el perit que el seu valor és de mil sis cents milions de pessetes, concurrent a més la circumstància que la processada Margarida S. actuà per compte D'AL. i posà els seus propis diners en el negoci així com els diners de la seva família, pel que no hi hagué estafa sinó un negoci especulatiu que no sortí bé per a ningú, quedant amb els informes els autes vists per sentència.

FONAMENTS DE DRET

I.-CONSIDERANT: que segons ha quedat exposat, contra la sentència s'aixequen varis recursos que poden reconduir-se a dos grups: d'una part, el recurs del Ministeri Fiscal i el dels perjudicats compareguts que se li han adherit o que han interposat recurs per a sol·licitar la revocació parcial de la sentència a fi que s'agreugi la condemna pel delictes d'estafa en lloc del delictes d'inducció a realitzar inversions arriscades (sol·licitant a més alguns recurrents, la inclusió de les seves participacions en la condemna de responsabilitat civil) i per altra part, el de la processada Margarida S. que formulà recurs per a sol·licitar la revocació de la sentència amb la seva absolució pel delictes de l'article 133 del Codi Penal i en quant al delictes de l'art. 150 del mateix text punitiu es redueixi la pena a un any de presó condicional, impugnant

els recursos de les acusacions per quant no hi ha hagut el delictes d'estafa pel que se l'acusà i pel que es pretengué la condemna. Procedeix examinar dits recursos per separat.

II.-CONSIDERANT: pel que es refereix al recurs del Mgfc. Ministeri Fiscal (que s'adherí al de les acusacions i a més formulà recurs propi) es pretén la revocació parcial de la sentència per a condemnar a la processada no pel delictes de l'article 133 del Codi Penal (induir a realitzar inversions perilloses) sinó pel delictes de l'article 248 CP (delictes d'estafa). Els recursos es fonamenten, en síntesi, en que la processada Margarida S., sabent que CASA PEREZ SA tenia en venda un terreny a Andorra la Vella ("Les Lloses de Casa Jan") pel preu de 261.000.000.- pts, actuant com a gerent i propietària de la societat PROMOVALL SA, dedicada a transaccions immobiliàries, concebí un pla amb l'ajuda del també processat Jordi P., proposant en l'any 1992 a diverses persones la compra d'aquell terreny mitjançant la creació d'una societat de participacions, a quins inversionistes presentà al processat P. com a propietari d'aquell terreny adquirit per un preu de 687.450.000.- pts i oferint unes expectatives de revenda en un breu termini de tres mesos pel preu de 1.200.000.000.- pts. Els clients foren apareixent a partir del mes de juliol de 1992, captant la processada les primeres "participacions". S'argumenta que com a part del seu pla la processada simulà un contracte amb el processat Jordi P. de la finca per l'indicat preu de 687.450.000.- pts, amb el que captà la confiança dels inversors que acabaren trobant-se davant una societat que mai s'arribà a constituir i en la qual tenien una de les vint participacions de 34.000.000.- pts però que no eren sobre el preu de 687.450.000.- pts sinó sobre 261.000.000.- pts. Al produir-se les reclamacions dels inversors la processada Margarida S. (sola o amb la participació de Jordi P.P., i amb la eventual participació d'un altre subjecte, AL., que no ha estat a disposició del Tribunal) elaboraren uns documents interns per tractar de demostrar que efectivament havien pagat aquell preu, documents la falsedat dels quals es demostrà fàcilment per la seva burda elaboració, havent reconegut a més el processat P. que mai havia rebut aquells diners i mai havia pagat a cap persona ni al dit AL., suposat veritable comprador i revenedor del terreny. En la mateixa línia argumental es formulen els demés recursos de les acusacions, en concepte de perjudicats. Així en el recurs de C.O. s'al·lega que la sentència ha errat en l'enquadrament jurídic dels fets, per quant es corresponen

amb el delictes d'estafa de l'article 248 del C.P. delictes que en considera plenament comès per les raons exposades en el seu escrit i en l'Acte de la Vista Oral, remarcant especialment l'engany (consistent en la "promesa d'un benefici del 300% en dos mesos; en el fet d'assegurar que el terreny l'havia adquirit per herència Jordi P.; que valia molt més i que tota la seva família havia posat diners en aquell negoci"), al·legant també dit perjudicat recurrent que no pot acceptar-se la exclusió que respecte d'ell fa la sentència en quant a la responsabilitat civil basant-se en que "tenia una certa experiència en matèria immobiliària havent realitzat operacions d'aquell tipus en el país veí, tenint que assumir necessàriament el risc de la operació", quan en realitat és que, si bé en el Judici Oral reconegué "que algun cop ha fet construccions en grup a Espanya" també precisà que "era el primer cop que feia operacions similars" pel que sol·licità que la condemna als processats s'estengués a indemnitzar-lo en 68.400.000.-pts). Arguments similars, referits també a l'aspecte de la responsabilitat civil, realitzà la recurrent Ester R.C. (que formulà la seva impugnació segons l'anterior "recurs de suplicació", avui suprimit en el Codi de Procediment Penal andorrà) així com els perjudicats B. i BO., que en els seus respectius escrits, a més d'oposar-se al recurs de la processada, formularen al seu torn impugnació contra la sentència. Al no existir incompatibilitat entre els diversos recursos de les acusacions procedeix donar resposta a tots ells conjuntament.

III.-CONSIDERANT: que les acusacions recurrents pretenen que la sèrie de contractes civils i mercantils, reals o total o parcialment simulats, atorgats pels processats, constitueixen un suposat del que la doctrina denomina "estafa immobiliària" dintre de la figura més àmplia dels contractes civils criminalitzats, que solen tipificar els Codis Penals europeus de cultura jurídico-penal equivalent a l'andorrana. Les legislacions penals i la jurisprudència solen incloure entre els tipus delictius de les estafes la venda o disposició de "cosa aliena" (el qui fingint-se amo d'una cosa l'alienare, arrendare o gravare) en el qual es castiga al qui sense tenir poder de disposició sobre una cosa, per no haver estat mai amo o per haver perdut aquella facultat, l'aliena o disposa d'ella sotmetent-la a un gravamen (sempre que el fet no integri un suposat civil de doble venda, penalment atípic). D'igual manera es castiga com a estafa al qui sent amo o titular d'una cosa disposa d'ella com a lliure, ocultant a

l'adquirent la existència de càrregues o gravamens sobre la mateixa, amb el corresponent perjudici. I fins i tot algunes legislacions tipifiquen com cas d'estafa l'atorgament d'un contracte simulat en perjudici d'altre si bé exigint "engany suficient" juntament amb els demás elements típics de l'estafa (STSJ. De 20-10-92).

IV.-CONSIDERANT: que no sempre és feina fàcil delimitar aquests supòsits en els que concorre la tipicitat exigida per les normes penals dels casos molts similars en els que ens trobem davant una simple il·licitud civil o mercantil, sent determinants les circumstàncies que concorren en cada supòsit. En el cas resolt per la sentència recorreguda, tal com s'exposa i fonamenta en els Considerants 1 a 5, el delictes d'estafa no es pot cometre per imprudència, requereix el dolo específic de "l'engany", que a més del precedent o concurrent ha de ser "suficient", així com "l'ànim de lucre" i el perjudici patrimonial" objectivament causat a altres persones. La sentència no considera provat que la processada Margarida S. s'hagi beneficiat amb la operació consistent en presentar com a preu del terreny el de 687.450.000.- pts quan en realitat era el de 261.000.000.- pts (cosa diferent és que tingués la intenció i la esperança d'obtenir aquell lucre o benefici) i el fet que la processada hagi presentat als inversionistes com a preu del terreny el de 687.450.000.- pts, quan en realitat l'havia adquirit per 261.000.000.- pts tampoc converteix la operació mercantil en estafa, no solament per l'absència de prova concloent a que es refereix la sentència sinó perquè, com en ella bé es raona, en el pla d'una operació comercial la venedora podia haver adquirit l'immoble per un preu i oferir-lo després als seus clients per un preu superior sense que tingués el deure especial d'informar veraçment als seus clients de les circumstàncies i negociacions que havien conduït al citat preu. És indubtable que la processada recurrent (d'acord amb l'altre processat) plantejà fer un bon negoci amb l'adquisició del terreny, un negoci que pogué haver resultat molt lucratiu per a tots, començant per ella mateixa. Però l'ànim de lucre constitueix la raó de ser de tota activitat mercantil o comercial i no sempre pot merèixer el reprotxe jurídic i menys encara el reprotxe penal (ja els jurisconsults romans distingien el *dolus bonus* que es devia considerar permès als comerciants per a oferir i ponderar excessivament la bondat dels seus productes, el qual no devia confoner-se amb el *dolus malus*, que es considerava com una il·licitud jurídica a vegades

punible). La simulació documental pot a vegades ser constitutiva de delictes però freqüentment constitueix un negoci jurídic lícit al servei de la tècnica negocial (negocis indirectes, fiduciaris, etc...). La sentència pondera com a dada valuosa el fet que la processada recurrent podia creure raonablement que la operació que havia imaginat anava a sortir bé, acabant per realitzar el "bon negoci" projectat, en el que també confiaren els inversionistes i que es frustrà per la caiguda del mercat immobiliari, que impedí la revenda ràpida de la finca per l'avantatjós preu calculat al plantejar la operació. Ho acredita així el fet que ressalta la sentència que la pròpia Margarida S. invertí els seus diners particulars en la operació i aconsellà als seus familiars que igualment arrisquessin amb ella els seus diners, cosa difícil de creure en el suposat que la processada tingués consciència que aquella operació no era més que un engany amb ànim de lucre a costa de tercers inversionistes. Entre els arguments la sentència ressalta la circumstància que el terreny quedí com a garantia per als inversors, assenyalant que els peritatges judicials ordenats en la causa atribueixen a la finca el 1993 un valor de 1.709.925.000.- pessetes (atribuint-li un altre perit en aquell any un valor de 2.058.000.000.- pts i fins i tot l'any 1995 la de 1.418.000.000.- pts molt superior al preu simulat).

V.-CONSIDERANT: que la sentència del Tribunal de Corts arribà a la conclusió que els fets objecte d'acusació no poden entendre's constitutius del delictes d'estafa de l'article 248 del CP andorrà considerant-los solament subsumibles dintre del delictes de l'art. 133 consistent en induir a altre a realitzar inversions arriscades (risc que sol acceptar-se perquè va aparellat a un benefici o lucre extraordinari). I aquesta conclusió ha de considerar-se correcta, prudent i ponderada si es té en compte els successius documents civils que es foren subscriuint des de la promesa de venda de 11 de març de 1992, al que seguí el document de fidúcia de 10 d'abril de 1992, i els subscrits el 15 de febrer de 1993 i el del següent dia 16 de febrer de 1993(en els que s'utilitzaren, respectivament, els dos preus de 261.000.000.- pts i 687.450.000.- pts). La sentència del Tribunal de Corts considera que l'actuació de la processada recurrent no fou correcta i per això la condemna pel citat delictes de article 133 del CP, sense que el procedir de la processada hagi agafat el grau necessari per a considerar-la constitutiva de la figura més greu de l'estafa de l'art. 248. La conclusió de la sentència s'ha

de compartir si a més de les raons indicades es considera que un dels principis inspiradors del Dret Penal modern és el principi de mínima intervenció del *ius puniendi*, que avui proclama tota la doctrina i la jurisprudència europea, principi que inspira a la darrera legislació penal i que també ha d'inspirar a la jurisprudència de forma que el dret penal quedi com a *ultima ratio*, com a última resposta de l'ordenament jurídic aplicable solament als fets que atempten més greument contra la convivència ciutadana, el que significa que els conflictes que puguin solucionar-se per via civil, mercantil o administrativa, s'hagin de resoldre davant dites jurisdiccions quedant la penal solament pels fets més greus que estiguin específicament tipificats en el text punitiu, havent-se de resoldre qualsevol dubte no solament (des de la perspectiva de la prova) d'acord amb el principi *pro reo*, sinó, prèviament, d'acord amb l'indicat principi inspirador i delimitador del Dret penal modern. A més a més, la pena establerta en la sentència, encara que no condemni pel delictes d'estafa, equival als efectes pràctics a la que podria correspondre a aquell delictes d'estafa (art. 248, segon paràgraf).

VI.-CONSIDERANT: que per les raons que antecedeixen, que accepten les de la sentència impugnada, procedeix no donar lloc als recursos interposats pel Ministeri Fiscal i per les acusacions, confirmant-se la sentència respecte de dites impugnacions.

VII.-CONSIDERANT: que procedeix examinar a continuació el recurs interposat per la defensa de la processada Margarida S.A.. En ell es pretén la revocació de la sentència amb l'absolució de la recurrent pel delictes de l'article 133 del Codi Penal pel que ha estat condemnada i la reducció de la pena en quant al delictes de l'article 150 CP. El recurs també ha de ser desestimat. L'actuació de la processada no pot dir-se que fos modèlica, ni tan sols jurídicament acceptable o correcta dintre d'una bona pràctica comercial. D'allí que mereixi raonablement el reprotxe penal que la sentència realitza acudint al tipus de l'art. 133, en el que es castiga al qui abusant de la inexperiència o ignorància d'altri l'indueixi maliciosament a efectuar inversions o especulacions notòriament arriscades o obertament desproporcionades amb la seva fortuna, un tipus penal que no és exactament un suposat d'estafa però que morfològicament pertany a la mateixa família o tipologia delictiva, encara que en el Codi Penal andorrà estigui considerat com a "delictes contra la

economia" dintre del títol dedicat als "delictes contra la societat" en general. Les raons que antecedeixen i l'argumentat en la sentència condueixen a desestimar el recurs de la defensa de la processada amb la confirmació de la sentència, al considerar-se també ponderada i proporcionada la pena imposada pel delicte de l'article 150 CP.

VIII.-CONSIDERANT: que en quant a l'extrem de la responsabilitat civil, condemna de la qual la sentència exclou a alguns perjudicats per entendre que estan fora de la protecció establerta en l'article 133 del Codi Penal, s'ha de reconèixer que la sentència discrimina a efectes d'imposar la condemna a indemnitzar en la via del procés penal a uns perjudicats front a altres, reservant les accions civils per al seu exercici en ulterior procés als perjudicats als que no s'acorda indemnitzar per via d'execució. Aquell pronunciament en principi sembla discriminatori però si es té en compte que el tipus penal de l'art. 133 CP que la sentència aplica consisteix en "abusar de la inexperiència o de la ignorància d'altre", que és induït a realitzar inversions arriscades, la sentència és lògica al distingir entre perjudicats als que considera "víctimes" del delicte, per la seva ignorància o desconeixement dels riscos de la operació immobiliària planejada pels processats, i aquells altres "perjudicats" als que no tutela com a víctimes perquè tenien la indispensable "experiència" negocial per a poder conèixer els riscos que les operacions d'aquest tipus comporten (problemes d'edificabilitat, de superfície construïble, de llicències administratives, de titulació, de gravamens i limitacions, de les oscil·lacions del mercat immobiliari, etc.) pel que les-hi reserva les accions per a que procedeixin al seu exercici en el procés civil que correspongui i puguin en definitiva refer-se però sense atorgar-les-hi directament la tutela en el procés penal per la indicada raó que és congruent amb el tipus penal que la sentència aplica. La "experiència" a que es refereix l'art. 133 CP no exigeix haver realitzat abans altres operacions comercials idèntiques o similars a la que és objecte de la causa sinó solament tenir coneixement o estar relacionat amb aquell sector del mercat immobiliari. Per aquestes raons la sentència també ha de ser confirmada en aquest extrem.

IX.-CONSIDERANT: que en quant als demás extrems de la sentència (la falsedat documental o les amenaces) no

procedeix fer cap pronunciament per no haver estat plantejats com a *thema decidendum* i per considerar-se ajustats a Dret els pronunciaments de la sentència.

X.-CONSIDERANT: que en quant a les despeses processals, al ser desestimats els recursos, el seu pagament ha de correspondre als respectius recurrents particulars.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

1.- Desestimar els recursos interposats pel Ministeri Fiscal i per les acusacions particulars citades al principi, així com per la defensa de la processada Margarida S.A., contra la sentència dictada en la causa 25-2/96 a que es refereix el present Rotlle núm. 26/99.

2.- Confirmar íntegrament la sentència dictada pel Tribunal de Corts en data 23 de març de 1999, la part dispositiva de la qual i premissa fàctica s'han transcrit en els antecedents.

3.- Aplicar a la pena de presó imposada, a més dels ja atorgats, el benefici de l'Indult de 7 de desembre de 1999.

4.- Declarar el pagament de les costes processals del recurs a càrrec dels respectius recurrents.

5.- Retornar la Causa al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.